

Ypsilonka připomíná 100 let od prvního vydání Kafkovy Proměny originálním divadelním zpracováním

foto © Pavel Vácha

Od doby, kdy vůbec poprvé vyšla Kafkova povídka *Proměna*, uplyne v říjnu 100 let. Ypsilonka toto nemalé výročí připomene skrze novinku na repertoáru, která měla premiéru na konci uplynulé sezony. Ve výrazné úpravě a režii Arnošta Goldflama vznikla na ypsilonké Malé scéně *Proměna* s podtitulem *aneb Řehoř už toho má dost (variace na téma)*. V hlavních rolích kritikou pozitivně přijímané adaptace mohou diváci vidět Petra Vrška, Jaroslavu Kretschmerovou a Oldřicha Navrátila, který navíc slaví v říjnu své narozeniny. Ypsilonka připravila pro diváky při této příležitosti také několik zajímavých dárků.

„V originále vyšla *Proměna* poprvé pod názvem *Die Verwandlung* na podzim roku 1915 v měsíčníku *Die Weissen Blätter*, knižně potom o rok později v sériové edici *Der jüngste Tag* v nakladatelství Kurta Wolffa s titulním listem vytvořeným speciálně pro tuto příležitost německým výtvarníkem Ottomarem Starkem. (...) Na vydání v češtině si museli čtenáři počkat až do roku 1929, kdy byla *Proměna* vydána knižně v překladu Ludvíka Vrány a Františka Pastora ve Florianově nakladatelství Dobré dílo ve Staré říši na Moravě s bohatým ilustračním doprovodem německého malíře a grafika Otto Coestera. (...) Pro zajímavost: Když se Franz Kafka dozvěděl, že k jeho povídce vytvoří titulní list malíř a ilustrátor Ottomar Starke, zaslal nakladatelství Kurta Wolffa následující dopis: *Vážený pane! Psal jste posledně, že k Proměně nakreslí Ottomar Starke titulní list. Zalekl jsem se toho teď trochu, ovšem jak znám umělce z (Sternheimova) Napoleona pravděpodobně velmi zbytečně. Napadlo mě totiž, jelikož Starke doopravdy ilustruje, že by třeba mohl chtít nakreslit přímo ten hmyz. Jen to ne, prosím, jen to ne! (...)* S pozdravem, v úctě Váš Franz Kafka, 25. října 1915.“

/z programu k inscenaci *Proměna*/

(...)

„Až na výjimky, které bychom na prstech jedné ruky spočítali, snaží se autoři divadelních adaptací *Proměny Franze Kafky* - většinou ve spolupráci s nějakým výtvarníkem - domyslet metamorfózu úředníka Řehoře Samsy v odporného brouka. **Arnošt Goldflam v pražském Studiu Ypsilon se zařadil k těm nemnoha, kteří se nebojí vydat jinou cestou,**“ napsal v recenzi divadelní kritik J. P. Kříž.

Jakou cestou se Arnošt Goldflam vydal, přiblížil v jednom z rozhovorů také herec Oldřich Navrátil: „Věděl jsem, do čeho jdu. Arnošta znám hodně dlouho, studovali jsme spolu JAMU. Věděl jsem, že není plytký člověk. Svoje představení dokáže pojmut humorně, přitom vás ale takřikajíc nadžbrbnou a přimějí k zamyšlení. Podle mého názoru by právě takhle mělo správné divadlo fungovat. V inscenaci převedl niterní pocity, které v originále zažívá Řehoř Samsa, na fungování celé rodiny. (...) Z recenzí a ohlasů diváku mám (...) pocit, že zdejší pojetí Kafky vnímají velmi pozitivně.“

K výročí patří dárky

Divadlo proto pro diváky připravilo i několik zajímavých dáreků, aby společně oslavili první vydání povídky i úspěchy ypsilonského divadelního zpracování *Proměny*. Říjnová představení 25. a 29. října budou moci diváci vidět za zvýhodněnou cenu, vstupenku pořídí tentokrát výjimečně s 20% slevou. Doporučená je včasná rezervace míst, protože kapacita Malé scény je omezená.

Jako poděkování za nákup vstupenky dále bude před říjnovými představeními připravena přímo v divadle soutěž celkem až o osm volných vstupenek na některá další vybraná představení z repertoáru a produkce Studia Ypsilon.

Jak vidí Proměnu kritika?

„Arnošt Goldflam na malé scéně Ypsilonky vytvořil inscenaci, která úspěšně navazuje na tradici kařkovských inscenací v tomto divadle. Objevné není ani tak to, že 'brouky' jsou všichni, jen ne Řehoř Samsa, jako transponování této kařkárny do grotesky. Pocit hlavního hrdiny v ní velmi souzní s těmi našimi, vždyť poměrování výkonností je pro kdekoho až jakýsi druh teroru. Téma umocňuje všudypřítomná nadsázka, jež v duchu ypsilonské poetiky přispívá k rozehrání jiného pohledu na 'existenciálního' Kafku. To ostatně je zásluhou i přidaných písní, které korespondují s tématem, jsou to písně 'k věci'.“ (Michal Novák, i-divadlo, 14. června 2015)

„Nezvykle civilní pojetí hře překvapivě sedí. Expresivní popis proměny Řehoře Samsy v brouka, jeho pohyb po pokoji, nechuť k jídlu a postupné chřadnutí patří k nejvíce fascinujícím momentům Kařkovy slavné novely. Arnošt Goldflam se však při své druhé inscenaci téže látky rozhodl tento divadelně atraktivní prvek úplně vypustit. Kařkovu Proměnu totiž poctivě vyložil jako metaforu člověka unaveného prací, rodinou, neměnným společenským koloběhem. (...) Navenek se může zdát, že se civilním pojetím drží příliš při zemi, ale právě díky tomu dává vyniknout Kařkově jednoduché, ale výmluvně nadčasové myšlence.“ (Tomáš Šťáštka, MF Dnes, 24. června 2015)

Co dalšího se děje na podzim v Ypsilonce

Vedle připomenutí významného výročí divadlo na podzim chystá účast na královehradeckém festivalu *Čekání na Václava* s úspěšnou inscenací Jana Schmida *Sežeňte Mozarta!* (účinkují: Petr Vršek, Jiří Korn, Roman Janál, Jana Synková, Jan Jiráň, Oldřich Navrátil a další).

Za sebou má tato významná pražská scéna účast na dvou podzimních festivalech. Prvním byl 27. září *Mezi ploty 2015* v pražských Bohnicích s projektem Braňa Holička #jsi_user, který upozorňuje na bezpečnost na internetu (koprojekt *Seznam se bezpečně!*). Druhá festivalová účast se vázala na *Divadlo v pohybu X: Potrhaní smíchem* v brněnské Huse na provázku, kde byl Ypsilonce a její poetice věnován *Kabinet Ypsilon* (hosté debaty: Jan Schmid a Jaroslav Etlík).

Ve středu 28. října navíc ke stěžejním událostem přibude premiéra vysílání záznamu kultovní inscenace *Prodaná nevěsta aneb Pojd' domů, ona brečí* (účinkují: Marek Eben, Jaroslava Kretschmerová, Jiří Lábus, Jana Synková, Martin Dejdar, Jan Jiráň, Markéta Častváj Plánková, Miroslav Kořínek a další) na ČTArt.

V listopadu se divadlo již téměř tradičně připojí k celoevropské akci *Noc divadel 2015* a na konci stejného měsíce uvede první letošní předvánoční program – divácky oblíbené *Vánoční večery*.

Franz Kafka, Arnošt Goldflam: Proměna aneb Řehoř už toho má dost

Anotace, oficiální text

Řehoř Samsa pracoval, živil rodiče a sestru a jednoho dne už ho to přestalo bavit. Franz Kafka ho proměnil v brouka, nepotřebný hmyz, ale my jsme to zpracovali trochu jinak, po svém, ovšem v úctě a s láskou! A také s písněmi a několika pohybovými křecemi. Nechte se překvapit, určitě se pobavíte a třeba Vám bude i trošku smutno. Ovšem pozor! O brouka překvapivě nepřijdete!

Režie Arnošt Goldflam
Hudba Mario Buzzi
Výprava Petra Štětínová-Goldflamová
Dramaturgie Jaroslav Etlík
Asistentka režie Jiřina Vacková

Premiéry 5. a 7. června 2015
Nejblíží reprízy 25., 29. října, 17. a 25. listopadu

Obsazení

Řehoř Petr Vršek
Matka Jaroslava Kretschmerová
Otec Oldřich Navrátil
Sestra Paulína Labudová
Prokurista Daniel Šváb
Posluhovačka Barbora Skočdopolová
Podnájemníci Mikuláš Čížek a Martin Bohadlo
Sousedka Jiřina Vacková

Tiskové informace za Studio Ypsilon poskytla tisková mluvčí Aneta Filipová,
tel. 224 948 124, 739 470 028, filipova@ypsilonka.cz.

Tento kontakt, prosím, využijte pro získání dalších informací, fotografií a materiálů v tiskové kvalitě.